

Fitxa 2 de Bones Pràctiques de La Drecera - Comunalitat de Sarrià i Vallvidrera

Festival cultural itinerant comunitari - Fes-te els Balcons

Dades Bàsiques

Territori: Sarrià

Tipologia: Bé comú urbà

Sector o àmbit d'activitat: Cultural

Any d'inici: 2010

Forma jurídica: Associació Cultural (Casa Orlandai)

<https://casaorlandai.cat/> / Instagram: @casaorlandai / Youtube Casa Orlandai: Fes-te els

balcons / Contacte: programacio@casaorlandai.cat

Necessitat atesa

Es tracta d'un espectacle itinerant, emmarcat en la Festa Major, on es fa un recorregut per carrers i places del barri, acompanyant al públic per a gaudir de petits espectacles de dansa, teatre, titelles, poesia i música, per acabar a la plaça major, amb una cantata intergeneracional, on es projecten cançons a la façana de l'ajuntament per a que tot el públic canti amb els músics.

La proposta sorgeix de l'època del Marcel·lí Oliveres (cofundador del projecte de la Casa Orlandai). "Fes-te els Balcons" uneix veïns i veïnes del barri amb artistes, l'espai urbà de Sarrià Vell i amb la Casa Orlandai, fent comunitat a través de l'art.

Sorgeix quan la casa no era encara tan coneguda com ara i es fonamenta en un dels titulars de la Casa Orlandai: fer comunitat i transformació social des del barri.

Es detecta que entre la disposició dels artistes i un barri ric en quan a cases i edificis no molt alts es pot donar un intercanvi cultural. Gràcies també a les persones disposades a cedir el seu balcó per tal de portar a terme els espectacles de cada any, es promou l'art i la crítica social.

Objectius i accions

Un dels objectius principals és la implicació del barri, ja que si tu deixes el teu balcó de casa teva, t'impliques en una causa cultural en cedir un espai propi perquè el barri gaudeixi d'un espectacle comunitari. La intenció doncs és que la gent es posi en contacte per oferir el seu espai privat per esdevenir -per uns breus instants- "públic".

Es promouen les arts com la música, el teatre, les titelles, la dansa, la poesia ... Arts escèniques en totes les seves vessants. S'ofereixen també espectacles de petit format amb alt contingut de crítica social: entitats i col·lectius del barri com Can Raventós o altres de fora el barri com han sigut La Karbassa Feminista, ... segons moment i any. Aquest 2024, per exemple, s'ha reflexionat molt sobre problemàtiques d'habitatge.

També es promou la trobada del veïnat durant la festa major per fer una cercavila, gaudir d'una desena d'espectacles, i ocupar l'espai públic passejant per carrers i places del barri. Es mobilitzen unes 400 persones.

Comunitat inclusiva

La comunitat la conformen artistes, tècniques de dinamització cultural i de so, veïnes que cedeixen balcons, d'altres que s'impliquen a la comissió de balcons de la Casa Orlandai o en el desenvolupament de l'activitat, i d'altres que participen com a públic.

També es procura incloure espais més desconeguts o no concorreguts per al veïnat com propostes de projectes o entitats dedicades a la inclusió social o que ofereixen serveis socials. Fes-te els balcons vetlla perquè això sigui possible o es pregunta qui voldria fer un espectacle en determinat lloc que ens interessa que es visibilitzi. També pot ser que aquest projecte vulgui participar d'un balcó amb algun tipus d'espectacle, en cas que no vulguin que se sàpiga on viuen (quan es tracta d'una residència, per exemple) o no es disposi de tal espai, per exemple. Es té en compte i es cuida que hi hagi espai per determinats projectes.

Governança horitzontal i participativa

L'espai principal de governança és la comissió de Fes-te Els Balcons, on participen dinamitzadores de Casa Orlandai i veïnes que es volen implicar en el disseny, selecció de propostes i en execució de l'activitat.

La comissió que es fa i es desfà (té un grup de WhatsApp) que es comença a activar els mesos de juny-juliol (recollida de propostes i pensar el recorregut) i al setembre s'acaba tancant i a l'octubre és quan es fan els balcons. Durant la resta de l'any, sempre van arribant propostes. Als i a les artistes que fa residències a la Casa Orlandai també se'ls proposa fer un balcó i molts dels espectacles sorgeixen d'aquesta interacció (o bé de vincles de les persones residents).

La comissió són persones que han sigut del barri o han passat pel barri (solen haver passat per la Casa Orlandai i els interessa el món de les arts escèniques), que s'ajunten i proposen artistes i pensen el recorregut per punts clau del barri, en funció dels projectes i necessitats.

Arrelament i enxarxament territorial

És una activitat totalment arrelada on participen artistes i veïnes locals, i es passeja i es descobreixen racons del barri, de forma col·lectiva.

La idea és que els Balcons recullin les crítiques socials del barri i s'expressin a través de l'art, com a l'edició del 2024 on la temàtica d'habitatge ha estat molt present. També es dona veu a col·lectius que tenen reclamacions a nivell de barri per a que exposin la seva demanda de forma artística com la Defensa de Can Raventós o del Parc de l'Oreneta. I no falta la tradicional glossa cantada sobre les demandes i canvis que s'han produït al barri i les demandes al regidor de torn.

Intercooperació, desenvolupament econòmic i sostenibilitat del projecte

El projecte es basa en el voluntariat i la intercooperació. Per una banda hi ha veïns que cedeixen els seus balcons, per l'altra artistes que actuen voluntàriament com a intercanvi a un ús d'Orlandai per a desenvolupar el seu projecte creatiu o senzillament són veïns o artistes locals que volen exposar la seva creació o reivindicació. L'única part remunerada és la responsable tècnica del projecte, dinamitzadora de la Casa Orlandai, i els tècnics de so que mouen el material tècnic per amplificar i il·luminar balcons i places.

El pressupost és molt reduït i forma part del pressupost d'activitats culturals de Casa Orlandai, que és de gestió comunitària, i aquest tipus d'activitat forma part del seu programa i valors.

Compromís amb les cures i l'entorn

A l'hora de seleccionar les propostes artístiques es té molta cura en respectar l'equitat de gènere, que estiguin alineades amb els valors de la casa (art, convivència i transformació social) i que recullin les demandes i necessitats del barri.

Pel que fa als guarniments són efímers i es reutilitzen any rere any, no es generen residus i s'aprofita al màxim els espais públics i privats cedits. La cercavila és conduïda per un carro que es porta de forma manual.

Impactes/Replicabilitat/Escalabilitat

La “Fes-te els balcons” està tenint tant èxit que estem arribant al límit de capacitat i ara caldria desdoblar el recorregut en dos. A nivell viabilitat però no és fàcil donat que calen més recursos tècnics i logístics.

És una experiència replicable en barris que no tinguin una configuració de poble (places, carrers estrets, edificis baixos) i ha de tractar-se d’una zona en que hi hagi teixit de barri.

També cal un teixit d’unes 20 persones (per la comissió en poden ser 5 o 8) que el mateix dia puguin veure’s involucrades, més els/les 10 artistes i els/les 10 veïnes i els seus balcons.

És una bona pràctica perquè vetllen per la comunitat i en aquest projecte hi ha els tres eixos que sempre intenten tocar des de l’Associació Cultural Casa Orlandai: art, cultura i transformació social.

Transforma perquè no estem acostumades a veure espectacles fora dels espais comuns; com és actuar al carrer i ocupar l’espai públic amb propostes artístiques. Passa per tot de llocs que són importants per la comunitat i per l’art.